

СТ А Н О В И Щ Е

от доц. д-р **Виржиния Живкова Иванова**

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор” в професионално направление 3.8 „Икономика”, докторска програма „Финанси“.

Автор на дисертационното изследване: Петър Пенков Николов, докторант от катедра „Финанси”, при Икономически университет - гр.Варна.

Тема на дисертационното изследване: „Мрежова структура и устойчивост на банковата система в България“.

Основание за представяне на становището: участие в състава на научно жури, съгласно заповед № РД – 06 -3298 от 21.12.2020 г. на Ректора на Икономически университет, гр.Варна.

I. Общо представяне на дисертационния труд.

Дисертационният труд съдържа 112 страници с приложенията, включващи 196 страници основен текст, 43 таблици и 63 фигури. Структурата на дисертационния труд включва увод, четири глави, заключение, използвана литература и приложения. Съдържанието на отделните глави е равномерно разпределено в под параграфи и следват така, избраното заглавие и област на разработване на дисертационния труд, Списъкът с използвана литература се състои от 147 заглавия, от които 58 на български език и 89 на чужд език Библиографията е цитирана коректно с правилен научен апарат.

Не се установяват отклонения от нормите на научната и професионалната етика.

Авторефератът е изготвен съгласно изискванията и отразява основните части на дисертационния труд, научните и научно-приложни приноси, изводите и обобщенията, както и публикациите на автора по темата на дисертационния труд..

II. Преценка на форма и съдържание на дисертационния труд.

Дисертационния труд е посветен на актуален проблем, свързан със спецификите на банковите мрежи, мрежовия инструментариум в банковата сфера и влиянието им върху устойчивостта, и стабилността на банковите

системи. Още от увода става ясно, че докторанта е направил задълбочено изследване, проучил е литературата, новостите, публикациите по тази тема в страната и чужбина, и представя че анализирания от него научен проблем има възможности за научни и приложни приноси.

Формулирана е цел, с която да се дефинира вида на банковата мрежова структура в България и да се оцени устойчивостта ѝ на финансова зараза, породена от макроикономически шок или други неблагоприятни събития, в това число и Ковид кризата, водещи до нестабилности на банките и банковата система като цяло.

В дисертационния труд се отстоява авторската теза, че мрежовият анализ на връзките между кредитните институции илюстрира предимствата на по-мощния и интегративен подход за моделиране архитектурата на банковата система в България. Той дава възможност на банковите мениджъри и регулаторните органи за по-точна и пълна оценка както на стабилността на банките, така и на устойчивостта на банковата мрежа на макроикономически шокове и финансова зараза.

Цялостното изследване показва, че изследователските задачи и авторските цели и теза са постигнати и защитени. Това е основание за характеризиране на дисертационното изследване като завършено.

Много добре структуриран дисертационен труд в четири глави, които са взаимосвързани и показват връзката между теорията и практиката на изследваната тема.

Методологията на изследването е правилно представена и използвана. В дисертационния труд се използва изграждане на матрици, в които основните елементи са предоставените и привлечените средства между банките в страната, в частност в България. Данните са ползвани и цитирани от годишните финансови отчети на банките, от годишното оповестяване по Регламент (ЕС) 575/2013 както и от Българската народна банка. Периодът на изследване в дисертационния труд обхваща 2014 - 2019 г.

На подходящи места в текста са организирани авторски обобщения и изводи, които са онагледени с таблици, фигури и актуални статистически проучвания. Ясно са изразени авторските знания по изследвания проблем, представени и на практико-приложно ниво

В техническо, графично и стилово отношение дисертационния труд е представен на високо ниво. Отделните глави и подпараграфи са оформени съразмерно, в увода присъстват всички съставни части – актуалността на темата, обект, предмет, цел, задачи, методи на изследване, ограничения в изследването, структура на изследването и т.н. Заключението представя основните изводи и обобщения от изследването, както и постигнатите научни и приложни резултати.

Давам положителна оценка за формата и съдържанието на дисертационния труд, методологията на изследването и подробните приложения и статистически проучвания.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационното изследване.

Справката за приносите отразява коректно получените резултати от изследването с теоретичен, научно-приложен, методологичен и практически характер с общ брой 5, а именно:

1. Обоснована е методология за анализ на банковите мрежови структури, базирана върху матричното моделиране.
2. Изведен е подход за тестване устойчивостта на банковата система срещу финансова зараза, основан върху двуканален симулационен модел.
3. Осъществено е емпирично изследване на мрежовата архитектура на банковата система в България и е тествана устойчивостта ѝ срещу финансова зараза.
4. Направена е прогноза за отражението на макроикономическия шок Covid-19 върху устойчивостта на банковата мрежа в България чрез прилагане на няколко хипотетични сценария за фалити на банки.
5. Формулирани са препоръки към банковите мениджъри и регулаторните органи, насочени към по-голямо фокусиране върху мрежовия анализ на поведението на кредитните институции и архитектурата на банковата система.

Давам положителна оценка за научните и научно-приложни резултати и приноси на дисертационния труд, като най-силно оценявам направеното емпирично изследване на автора, прогнозата за отражението на COVID-19 върху устойчивостта на банковата система в България и авторовите препоръки и изводи, свързани с мрежовия анализ на поведението на кредитните институции.

VI. Оценка на публикациите по дисертацията.

Авторът представя 3 самостоятелни публикации, които обхващат части от дисертационния труд. Публикациите включват 1 статия и 2 докладни от научни конференции на български език.

Давам положителна оценка за публикациите на докторанта.



ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ ВАРНА

СТАНОВИЩЕ

ФД 20-125 / 10.02.2021 г.

Вх. № _____ **ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН
„ДОКТОР”**

**ПО ОБЯВЕНА ПРОЦЕДУРА ОТ ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ –
ВАРНА**

1. Обща информация

Изготвил становището: доц. д-р Любомир Георгиев, Икономически университет – Варна.

Основание за написване на становището: заповед РД-06-3298/21.12.2020 г. на Ректора на Икономически университет – Варна за назначаване на научно жури.

Автор на дисертационния труд: ПЕТЪР ПЕНКОВ НИКОЛОВ.

Тема на дисертационния труд: „МРЕЖОВА СТРУКТУРА И УСТОЙЧИВОСТ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА В БЪЛГАРИЯ”.

2. Общо представяне на дисертационния труд

Избраната от автора тема и формулираната теза представляват актуален за теорията и практиката финансово-икономически проблем. Мрежовата устойчивост на съвременните банкови системи е важен фактор както за макрофинансовата стабилност, така и за нарастващото предлагане на кредит и увеличаване възможностите за възстановяване и растеж. Това е особено актуално за съвременната икономическа реалност, силно засегната от кризата, породена от Covid-19. Следователно може да се твърди, че изследването е насочено към въпрос с изключителна обществена значимост. Тази проблематика е все още слабо изследвана в родната специализирана литература, което е сериозно основание за извеждането на значими научни приноси.

Представеният за защита дисертационен труд е разработен в обем от 212 стр., от които 183 стр. основен текст и 29 стр., съдържащи списък на използваната литература и приложения. В структурно отношение дисертационният труд се състои от увод, четири глави и заключение. Докторантът е използвал 147 литературни източника на български и английски език, които са цитирани коректно според утвърдената в ИУ – Варна система за цитиране. Следва да се подчертае, че цялата научната разработка и резултатите от направеното изследване са илюстрирани чрез 43 таблици, 63 фигури и 16 приложения.

Изброените по-горе количествени характеристики на дисертацията илюстрират нейния синхрон с изискванията на чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав в Република България, както и с Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности (ПУРПНСЗД) в Икономически университет – Варна.



3. Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд и мнение относно коректността на автореферата на дисертацията

Изследването е структурирано в логическа последователност и се основава върху подходящо избрана методологическа платформа. След теоретичния обзор на мрежовата архитектура и устойчивостта на банковата система на финансова зараза (глава 1), е направен критичен прочит на подходите за анализ на банковите мрежови структури и на моделите за тестване на устойчивостта им срещу финансова зараза (глава 2). Освен отлична теоретична подготовка по разглежданата проблематика, авторът демонстрира много добри умения за емпирични изследвания. В глава 3 е анализирана мрежовата структура на банковата система в България. Това е осъществено като първо са анализирани преките междубанкови връзки и второ – на основата на принципа на максималната и метода на кръстосана ентропия е направено матрично моделиране на банковата система. В глава 4 е изследвана връзката „мрежова структура – устойчивост“ на банковия сектор в България. По-конкретно, добре формулираните изследователски хипотези са проверени чрез прилагане на симулационни стрес тестове. Освен това е отделено специално място и на влиянието на макроикономическия шок Covid-19 върху устойчивостта на банковата мрежа. Строгата логичност в структурата и изложението е позволила на автора да постигне изследователската си цел, да защити основната си теза и да изпълни поставените във връзка с това задачи.

Следователно може да се направи заключението, че структурата и съдържанието на дисертационния труд съответстват на изискванията по чл. 34, ал. 2 и ал. 3 от ПУРПНСЗД в Икономически университет – Варна.

По дисертационния труд са представени три научни публикации на докторанта – една статия и два научни доклада, изнесени на авторитетни научни форуми. Всички те са пряко свързани с темата и съдържанието на труда и свидетелстват, че значителна част от научните анализи и резултати, изложени в разработката, са получили необходимата публичност. С това са удовлетворени напълно МНИ по група показатели Г, заложен в Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и изискванията на чл. 35(1)4 на ПУРПНСЗД в Икономически университет – Варна.

Авторефератът отразява точно и логически последователно направеното изследване и откроява основните приноси. Посочените по-горе три научни публикации са по същността на дисертационния труд и представят основните идеи и изводи на докторанта пред научната общност.

4. Идентифициране и оценяване на научните и научно–приложните приноси в дисертационния труд.

Представената справка за приносните моменти в дисертационния труд отразява адекватно научно-изследователските резултати и постижения на разработката, които допринасят за обогатяване на съществуващите знания в областта на мрежовата структура на банковата система и устойчивостта ѝ на макроикономически шокове и финансова зараза. Без съмнение, дисертацията представлява комплексно и задълбочено



изследване на важни проблеми с теоретико-методологичен и практико-приложен характер и съдържа оригинални авторски тези и научни резултати. Приемам напълно формулираните основни научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд:

1. Обоснована е методология за анализ на банковите мрежови структури, базирана върху матричното моделиране.

2. Изведен е подход за тестване устойчивостта на банковата система срещу финансова зараза, основан върху двуканален симулационен модел.

3. Осъществено е емпирично изследване на мрежовата архитектура на банковата система в България и е тествана устойчивостта ѝ срещу финансова зараза.

4. Направена е прогноза за отражението на макроикономическия шок Covid-19 върху устойчивостта на банковата мрежа в България чрез прилагане на няколко хипотетични сценария за фалити на банки.

5. Формулирани са препоръки към банковите мениджъри и регулаторните органи, насочени към по-голямо фокусиране върху мрежовия анализ на поведението на кредитните институции и архитектурата на банковата система.

5. Критични бележки и препоръки

Към дисертационния труд на докторанта приемам критични бележки, тъй като съм много добре запознат с хода на неговото разработване в качеството ми на научен ръководител. Направените от мен и от колегите от катедрата препоръки и бележки при вътрешното обсъждане на труда бяха добросъвестно отразени от докторанта. За целта П. Николов представи подробен доклад за направените корекции и допълнения, съгласуван с мен, на заседание на катедра „Финанси“.

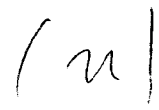
Препоръката ми към докторанта е да публикува дисертационния си труд като самостоятелно научно издание (монография), за да може доста по-широка аудитория да се запознае с него. Освен това, части от него могат да бъдат предложени за публикуване в списания, включени в световните информационни системи за реферирание, индексирание и оценяване – по-конкретно Scopus и WOS.

6. Заключение

Представеният за защита дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав и доказва способността на Петър Николов да формулира и изследва актуален научен проблем и да изведе значими за финансовата теория и практика теоретични и приложни приноси. Отчитайки безспорните приноси на научната разработка давам положителна оценка на дисертационния труд и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Петър Пенков Николов образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност 05.02.05 „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“.

Варна, февруари 2021 г.

Изготвил:


(доц. д-р Л. Георгиев)

СТАНОВИЩЕ

ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“

ПО ОБЯВЕНА ПРОЦЕДУРА ОТ ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА

1. Обща информация

Изготвил становището: проф. д.ик.н. Димитър Канев Канев, ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“
- Варна

Основание за написване на становището: заповед РД-06-3298/21.12.2020 г. на Ректора на Икономически университет – Варна за назначаване на научно жури

Автор на дисертационния труд: ПЕТЪР ПЕНКОВ НИКОЛОВ

Тема на дисертационния труд: МРЕЖОВА СТРУКТУРА И УСТОЙЧИВОСТ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА В БЪЛГАРИЯ

2. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд се състои от 212 страници, от които 196 страници основен текст и 16 страници приложения. Изложението е структурирано в четири глави, които съдържат 43 таблици и 63 фигури. Библиографията включва 147 източника (58 на кирилица и 89 на латиница). Литературата е цитирана в текста коректно, при спазване на утвърдените системи за цитиране. Изключение е само цитирането на текстове, публикувани в Интернет, за които не е посочена датата на извличането им.

С тези свои количествени характеристики дисертацията отговаря на изискванията на чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав в Република България, специфичните изисквания на Икономически университет – Варна и установените норми.

3. Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд и мнение относно коректността на автореферата на дисертацията

Структурата и съдържанието на дисертационния труд съответстват на изискванията по чл. 34, ал. 2 и ал. 3 от Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Икономически университет – Варна.

1. Текстът съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват ценен принос в науката. Изследвана е изключително актуална и малко проучена тема и е обоснована оригинална методология за анализ на банкови мрежови структури. Мрежовото моделиране се използва успешно за тестване на

устойчивостта на банковата система на външни шокове. Авторът владее отлично подхода и го прилага по оригинален начин върху оценка на ефектите от Covid-19 върху устойчивостта на банковата система. Проведеното изследване е с висока практическа стойност. Формулира ценни препоръки за банковите мениджъри и регулаторните органи и притежава значителен потенциал за внедряване в други области.

2. Дисертацията е във формата на монографичен ръкопис, отговарящ напълно и надхвърлящ утвърдените минимални изисквания за монография по обем, основание върху собствени проучвания, наличие на разгърната структура и библиография.
3. Докторантът демонстрира задълбочени теоретични знания и способност за осъществяване на самостоятелно научно изследване. Той успешно прилага тези знания в създаването на теоретична конструкция, която намира убедителни отговори на сложни научни проблеми и практически пътища за постигане на търсената „антикрехкост“ на банковите институции и макроикономическите системи като цяло.
4. Авторефератът правилно отразява основните положения и приносните моменти на дисертацията. Структуриран е съгласно изискванията.
5. Основните резултати от изследването са публикувани във видими за научната общност издания. Сред представените публикации има една статия и два доклада от научни конференции. С това са удовлетворени напълно МНИ по група показатели Г, заложен в Правилника за прилагане на ЗРАС. Въпреки че не са покрити изискванията на чл. 35(1)4 на Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Икономически университет – Варна, приемам публикациите като покриващи минималните стандарти за ОНС „доктор“. Чл. 25, ал 5 на ЗРАС позволява на ВУ да имат допълнителни изисквания единствено при конкурси за академични длъжности и не приемам като задължителни допълнителните изисквания на ИУ – Варна.

4. Идентифициране и оценяване на научните и научно – приложните приноси в дисертационния труд.

Като цяло намирам, че приносите имат както теоретичен, така и приложен характер и са свързани с конкретно решение на тясно формулирана задача с непосредствена практическа приложимост и оригинални моменти в избора на метод за изследване и разработване. Напълно приемам приносите, формулирани от автора.

Не съм установил плагиатство в представените по процедурата трудове и не съм получавал неанонимен и мотивиран писмен сигнал за плагиатство.

5. Критични бележки и препоръки

Единствената ми препоръка е в бъдеще публикациите на докторанта да бъдат насочвани към издания, включени в световните информационни системи за рефериране, индексирание и оценяване и по-специално към тези в Scopus и WOS. Изследването е изключително ценно и полезно и би трябвало да бъдат потърсени пътища за популяризиране на неговите резултати.

6. Заключение

Гореизложеното ми позволява да направя извода, че дисертационният труд „МРЕЖОВА СТРУКТУРА И УСТОЙЧИВОСТ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА В БЪЛГАРИЯ“ отговаря на условията за придобиване на научната степен „доктор“. Въз основа на това предлагам на уважаемото научно жури да присъди на ПЕТЪР ПЕНКОВ НИКОЛОВ образователната и научна степен „доктор“.

Варна, 27 януари 2021 г.

Изготвил:



(проф. д.ик.н. Д. Канев)

27.1.2021 г.

X

проф. д.ик.н. Димитър Канев

Signed by: Dimitar Kanev Kanev